

BOSANSKI KOD

Sabahudin Hadžialić: KUTIJA ŽIVOTA, Raskršće svjetova, I dio, MOSTART, Zemun, 2013.

Sadašnjost bez prošlosti ne može.

Prošlost bez sadašnjosti ne bi imala smisla.

Tu, zagonetno-odgonetnu inverziju misli i riječi, godinama je razmatrao i razlagao književnik Sabahudin Hadžialić prije nego se prihvatio ozbiljnog i odgovornog posla pisanja trilogijskog romana pod naslovom Kutija života.

Teško je pronaći čovjeka koji se, barem jedanput za svoga zemnog bitisanja, nije zapitao: „Ko sam ja i odakle mi korijen porađa stablo što beskrajno teče, dok mu se zadnja grana na osuši i zadnji list ne otpadne. Ili dok ljudska vrsta ne ode tamo gdje je neće biti“. Zavidan je broj onih koji to pitanje postavljaju sebi i drugima, bez namjere da mu traže odgovor. Jer, taj odgovor znade samo mašta. I bitak koji upravlja životom.

Elem, pisac Sabahudin Hadžialić, u liku bosanskog insana Mehrida Čengića, svjestan ograničenja što ih povijest nudi, otvorio je kutiju u kojoj su pohranjene tajne njegovih predaka i sučelio ih sa zbiljom vlastitog življenja. Iz toga susreta minulog i znanog potekla je pripovijest koja nas je odvela do raskršća svjetova

gdje se prepliću danas i negdanje, stvarno i fiktivno, znano i neznano, željno i neželjno. U tome okružju, koje se zemljopisno proteže od rijeke Save do Jadranskog mora i malo dalje dokle korak seže, odvijaju se paralelne životne priče ovovremenskoga zapisivača i njegovog dalekog pretka iz jedanaestoga stoljeća, raba Božjega Velikog Radona.

Poučna i uzbudljiva romansirana priča naslovljena sintagmom Raskršće svjetova, započinje autentičnim autorovim zapisom s puta po Hercegovini u Međugorsko-čitlučkom ambijentu gdje su se, sada već relativno daleke 1958. godine upoznali njegovi otac i majka; Fočak Ahmet i Mostarka Magbula. Njihove životne staze tu su se splele u jednu i odatle su, uzvodno Neretvom, potekle do Sarajeva gdje su svili gnijezdo i ostali do dana današnjeg. Tu, na pogled do izvora rijeke Bosne, rođen je pisac ove zagonetne priče čije ćemo nastavke pratiti u novima knjigama, koje će slijediti Raskršće svjetova.

Milenij ranije, njegov daleki predak Radon, vođen proroštvom vidilice Milijane, krenuo je iz rodnog mu sela Zlavasti u središnjoj Bosni, na put prema moru da otkrije tajne svoga postojanja. Na tome putu ispunjenom lijepim i neljepim događajima odmotava se dio povijesnog klupka koje nas povezuje s Rimskim vremenima. U njima se život odvijao po zakonitostima borbe za opstanak koju su dobijali jaki i odvažni. A jedan od njih bio je rab Božji Radon od Zlavasti koji u Lombardi, na otoku Korčuli pronalazi svoju Kutiju života. Ta je kutija, zapravo, Radonov kod čijom će se tajnom pisac baviti do kraja ove uzbudljive priče.

Prateći njezin trag od vremena otkrića do današnjih dana, Sabahudin Hadžialić alias Mehrid Čengić, u paralelnom kazivanju otkriva nam neke važne detalje iz svoga života koji se tiču zemlje Bosne i Hercegovine i eks Jugoslavije na razmeđu dvadesetoga i dvadesetprvog stoljeća. Tu se, kao na filmskoj traci nižu intimni piščevi doživljaji i važni društveni događaji koji su obilježili balkansko zemljopisno područje kao mjesto eksperimentalnog četrdesetogodišnjeg samoupravnog socijalizma, potom krvavog agresorskog i međunacionalnog odnosno građanskog rata, pljačkaškog liberalnog kapitalizma i tranzicije čiji zbiljni kraj ne mogu otkriti ni svi proroci ovoga svijeta. Tek neke detalje toga zagonetnog procesa slute umniji sudionici ovoga vremena čiji životi, osim rijetkih iznimaka, traju kraće od stotinu godina. A to je vrijeme odveć kratko za dugoročno prognoziranje sudbine ovoga svijeta.

Radon rab Božji svoj dio životne priče u Raskršćima svjetova završava Anno domini 1051. na ušću rijeke boje njegovih očiju koja se u kasnu jesen stopila s modrinom Jadranskog mora. Osamljan kao pusti otok, bez družice Katarine koju je usput upoznao. I bez Kutije života koja će se sedmoga dana, devetog mjeseca

Anno domini 2035. pojaviti u živopisnoj Turskoj Antaliji kao plijen tročlane kriminalne balkanske družine. Na kraju toga dijela svog povijesnog putešestvija Kutija će, nakon uspješne policijske akcije, biti vraćena u Francusku potomcima grofa Fransoa i slijednicima Lože „Kutija života“.

Na ovom mjestu i u vremenu koje će tek doći, pisac dovršava prvi dio priče čiji nastavak s nestrpljenjem očekujemo u sljedećim knjigama. Za one koji su pročitali prvi dio romana Raskršća svjetova bit će to izazov kome, siguran sam, neće odoljeti. Ne samo zbog zanimljivosti štiva koga nam pisac prezentira, već i zbog očekivanog dešifriranja povijesnog koda koji nam treba dati odgovore na mnoga pitanja iz naše bliske i dalje prošlosti. A možda i budućnosti. Ako te odgovore i ne dobijemo u obliku kakvog očekujemo, moramo se zadovoljiti činjenicom da smo, čitajući stvarnu piščevu ispovijest i moguće isječke iz njegove i naše prošlosti i projicirane budućnosti, upoznali dio svijeta, podneblja i vremena koje nas se itekako tiče.

Književnik Sabahudin Hadžialić već je prvom knjigom pisanom osebujnim stilom i izričajem probudio maštu čitatelja, čiji će se krug zasigurno širiti objavom sljedećih nastavaka ove zanimljive i intrigantne povijesno-biografske sage Radončengićevske loze sa bosanskohercegovačkih prostora. Za očekivati je da će nove knjige na objektivan način rasvijetliti neke događaje iz bliske prošlosti koje nacionalni tribuni i ostrašćeni politički analfabeti tumače svako na svoj način i u interesu hordi kojima vjerom i ljudskom ograničenošću pripadaju. A sve to za dobro i na korist generacija koje dolaze.

Pisanje je poslanje koje to treba i može pružiti.

13.1.2014.

Ivo Mijo Andrić